

Sygnatura akt I C 1069/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 9 lipca 2018 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Dagmara Gałuszko

Protokolant: Marta Jodkowska

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2018 r. S.

na rozprawie sprawy z powództwa P. L.

przeciwko Skarbowi Państwa- Aresztowi Śledczemu w S.

o zapłatę

1. Oddala powództwo,

2. Przyznaje radcy prawnemu A. B. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Szczecin - P. i Zachód w S. wynagrodzenie w kwocie 4487,60 zł (cztery tysiące czterysta osiemdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Sygn. akt. I C 1069/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 czerwca 2013 roku P. L. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - Aresztu Śledczego w S. kwoty 55.000 zł oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu powód podał, że kwoty wskazanej w pozwie dochodzi tytułem zadośćuczynienia za warunki sanitarno- bytowe w Areszcie Śledczym w S. w którym przebywał, za przeludnienie, grzyb na ścianie, brudne cele, robactwo, oświetlenie, jedzenie, środki higieny osobistej i nieludzkie traktowanie. Wskazał, że cela nr 303 pawilonu B4 w której przebywał w 2008 roku nie spełniała warunku 3 m² na osobę, bowiem w celi o wymiarze 7 m² przebywał z 3 innymi osobami. Podkreślił, że w skutek pobytu w tej jednostce doznał cierpień na zdrowiu, dumie i psychice.

W odpowiedzi na pozew z dnia 6 lutego 2014 roku, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powoda kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że zapoznał się z dokumentacją dotyczącą pobytu powoda w Areszcie Śledczym w S. i zaprzecza wszystkim nieprzyznanym twierdzeniom powoda, a nadto zgłosił zarzut przedawnienia roszczeń, wskazując, że skoro pozew dotyczy pobytu powoda w jednostce penitencjarnej w 2008 roku to okres trzyletniego terminu przedawnienia już minął i nie można dochodzić roszczeń z tego tytułu. Podkreślił, że wszelkie działania podejmowane przez powoda były w pełni legalne i praworzędne, a zachowanie funkcjonariuszy i pracowników pozwanego nie budziło najmniejszych zastrzeżeń. Wskazał, że z akt osobopoznawczych powoda wynika, że zgłaszał prośby o przeniesienie do innej celi m.in. z powodu wielokrotnych zmian deklaracji co do używania wyrobów tytoniowych. Pozwany podkreślił również, że powód nigdy nie przebywał u niego w celi nr 313 oddziału B4. (k. 38-41).

W piśmie z dnia 20 marca 2014 roku powód wskazał, że roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu, bowiem przepis art. 442¹ § 1 k.c. dotyczy szkody, a nie krzywdy wywołanej naruszeniem dóbr osobistych, wobec czego nie powinien

mieć zastosowania w niniejszym postępowaniu. Wskazał, że jeśli nawet by przyjąć szeroką wykładnię powołanego wyżej przepisu, to należy przyjąć, że dniem od którego powinien bieg trzyletni okres przedawnienia jest dzień w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie odpowiedzialnej do jej naprawienia. Pozwany wskazał, że w trakcie osadzenia był świadomy niedogodności panującej z nadmiaru osób w celu, jednak nie był świadomy, że umieszczenie go w takiej celi nie jest zgodne z prawem, a nadto jako osoba młoda i niedoświadczona nie był w stanie określić osoby odpowiedzialnej do naprawienia szkody. Powołując się na powyższe wskazał, że gdyby w niniejszej sprawie miał znaleźć zastosowanie art. 442¹ § 1 k.c. to bieg przedawnienia powinno się liczyć nie od dnia umieszczenia go w celi, a od dnia w którym zyskał świadomość wyrządzonej mu szkody i o osobie odpowiedzialnej, co niewątpliwie nastąpić musiało w krótkim czasie przed złożeniem pozwu. (k. 102-104).

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. L. przebywał w Areszcie Śledczym w S. jako osoba tymczasowo aresztowana w okresach 25.01.2008 r. – 19.11.2008 r. i 8.11.2011 r. – 20.03.2012 r. oraz jako osoba skazana w okresach 12.09.2008 r. – 19.11.2008 r. i 30.03.2011 r. – 12.04.2011 r.

Dowód :

- pismo k. 42
- akta osobopoznawcze k. 70
- historia rozmieszczenia k. 276

W okresach od 25.01.2008 r. – 28.01.2008 r., 05.02.2008 r. – 09.04.2008 r. oraz 12.09.2008 r. - 16.09.2008 r. powód przebywał w celi w której, powierzchnia wynosiła mniej niż 3 m² na osobę.

Zarządzeniem nr (...) z dnia 30 października 2008 r. Dyrektor Aresztu Śledczego w S. zezwolił na umieszczenie osadzonych w pawilonie A i B aresztu w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m² w okresie od 01.11.2008 r. do 30.11.2008 r.

Dowód :

- pismo k. 42
- zeznania świadka K. M. k. 220
- zeznania świadka Ł. W. k. 637
- pismo k. 43-49
- ewidencja zaludnienia k. 277-572

Powód złożył skargę na przetransportowanie z Aresztu Śledczego w S. do Zakładu Karnego w N..

Dowód :

- pismo k. 42
- pisma k. 52-53
- skarga k. 54

W Areszcie Śledczym w S. w 2012 roku przeprowadzono kontrolę przewodów kominowych, a w 2011 roku przeprowadzono wizytację.

Dowód :

- protokół k. 55
- sprawozdanie k. 56-69

W przypadku stwierdzenia grzyba w areszcie przeprowadzany jest remont, który wykonują osadzeni zatrudnieni w warsztacie remontowym posiadający stosowne kwalifikacje. Osadzeni w Areszcie Śledczym w S. mogą codziennie zgłosić potrzebę umówienia się do psychiatry, a dostępność konsultacji jest natychmiastowa. Osadzonych przydziela się do cel w zależności od złożonej przez nich deklaracji czy są osobami palącymi papierosy czy też nie.

Dowód :

- zeznania świadka A. S. k. 116
- zeznania świadka J. A. k. 117
- zeznania J. S. k. 144

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Powód w sprawie niniejszej dochodził zapłaty kwoty 55.000 zł zadośćuczynienia za warunki sanitarno- bytowe u pozwanego, za przeludnienie, grzyb na ścianie, brudne cele, robactwo, oświetlenie, jedzenie, środki higieny osobistej i nieludzkie traktowanie. Zgodnie z jego twierdzeniem miało dość do naruszenia jego dóbr osobistych, którego miał się dopuścić pozwany Skarb Państwa. Należy wobec tego wskazać, iż zgodnie z treścią art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W przypadkach objętych treścią art. 417 § 1 k.c. podstawę prawną przyznania zadośćuczynienia pieniężnego może stanowić art. 445 § 1 k.c. lub art. 448 k.c. Art. 445 § 1 k.c. stanowi, iż w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Z kolei zgodnie z treścią art. 448 § 1 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny.

W dalszej kolejności wskazać należy na to, że samodzielnej podstawy roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego nie stanowi art. 24 k.c. Art. 24 § 1 zdanie trzecie k.c. odsyła w tym zakresie do wyżej przywołanych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących czynów niedozwolonych - przepis ten stanowi bowiem, iż na zasadach przewidzianych w kodeksie ten, czyjego dobra osobiste zostały naruszone, może żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Oznacza to, że podstawę prawną roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego stanowi art. 448 lub art. 445 k.c. w powiązaniu z jednym z przepisów opisujących jeden z typów czynów niedozwolonych - w przypadku szkód wyrządzonych wykonywaniem władzy publicznej przepisem takim jest art. 417 k.c. Wobec powyższego, brak jest podstaw normatywnych do przyjęcia, że w przypadku roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego rozkład ciężaru dowodu jest inny niż w przypadku innych roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym. Z treści art. 6 k.c. należy zatem wywieść wniosek, zgodnie z którym to na osobie poszkodowanej czynem niedozwolonym skutkującym naruszeniem dóbr osobistych i domagającej się z tego tytułu zadośćuczynienia spoczywa ciężar wykazania wszystkich trzech podstawowych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, tj. (a) popełnienia czynu niedozwolonego

przez pozwanego, (b) powstania szkody niemajątkowej (krzywdy) po stronie pozwanego oraz (c) normalnego związku przyczynowego między zdarzeniem (a) i zdarzeniem (b). Podkreślić bowiem należy, iż wynikające z art. 24 § 1 zdanie pierwsze k.c. domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego dotyczy roszczeń wyraźnie określonych w tym przepisie, tj. wymienionych w nim roszczeń niepieniężnych, a nie roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne, w zakresie którego ustawodawca w sposób wyraźny odsyła do zasad określonych w przepisach dotyczących czynów niedozwolonych.

Wobec powyższego należy ustalić, czy w niniejszej sprawie powód wykazał, iż w stosunku do niego doszło do niezgodnego z prawem wykonywania władzy publicznej. W odniesieniu do funkcjonowania Aresztu Śledczego w S.. Relevantnymi normami prawnymi są przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeksu karny wykonawczy (Dz.U. nr 90, poz. 557 z późniejszymi zmianami) oraz wydanych na podstawie tejże ustawy rozporządzeń wykonawczych, w szczególności przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. nr 186, poz. 1820) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. nr 152, poz. 1493).

W ocenie sądu w niniejszej sprawie powód nie udowodnił, aby przedstawione przez niego okoliczności stanowiły naruszenie prawa, ani również, że wskutek działań lub zaniechań administracji Aresztu Śledczego w S. zostały naruszone jego dobra osobiste. Odnosząc się do zarzutów zawartych w pozwie należy wskazać, iż brak czystości w celi oraz istnienie grzyba na ścianie czy robactwa nie została wykazana za pomocą dowodów. Jak wynika z ustaleń faktycznych Sądu, w toku regularnie dokonywanych kontroli sanitarnych przeprowadzanych w Areszcie, nie stwierdzono występowania zagrzybienia ścian cel. Brak jest również takich wskazań w sprawozdaniu z wizytacji Aresztu dokonanej przez sędziego penitencjarnego. W zakresie środków higieny osobistej świadkowie precyzyjnie wyjaśnili, jaki jest przydział na każdego osadzonego. W zakresie zarzutów co do niewłaściwego oświetlenia czy nieodpowiednich posiłków, nigdy nie były zgłaszane przez powoda skargi w tym zakresie i z tego względu nie sposób uznać, że pozwany w jakikolwiek sposób uchybił swoim obowiązkom w tym zakresie. Na uwagę zasługuje również okoliczność, że pozwany podczas swoich zeznań nie pamiętał już nieprawidłowości jakie miały miejsce w Areszcie Śledczym w S. i nie potrafił ich precyzować.

Na uwagę zasługuje fakt, że niewątpliwie dokumenty przedłożone przez stronę pozwaną wykazały, iż w okresach 25.01.2008 r. – 28.01.2008 r., 05.02.2008 r. – 09.04.2008 r. oraz 12.09.2008 r. - 16.09.2008 r. powód przebywał w celi, w której powierzchnia wynosiła mniej niż 3 m² na osobę. Zasadny jest jednak zarzut przedawnienia roszczeń podniesiony przez pozwanego. W myśl art. 442¹ § 1 k.c roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem, niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat 3, od dnia w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Powód miał świadomość, iż podczas jego pobytu w 2008 roku okresowo celi, w której przebywał bywała przeludniona. Nie można więc powoływać się na okoliczność, iż o osobie obowiązanej do naprawienia szkody powód dowiedział się dopiero w 2013 roku, czyli niejako 5 lat po jego pobycie w jednostce penitencjarnej. Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda w tym zakresie i uznał w tym zakresie roszczenie za przedawnione.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jak i stanowiskiem doktryny podniesiony skutecznie zarzut przedawnienia, stanowi wystarczającą przesłankę do oddalenia powództwa, bez potrzeby ustalania czy zachodzą inne przesłanki prawno-materialne uzasadniając jego uwzględnienie (tak m.in. w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego 17.02.2006 r., 3 CZP 84/05, LEX nr 171726). Zbędne więc było prowadzenie w tym zakresie dalszego postępowania dowodowego. Natomiast, co do twierdzeń powoda odnośnie naruszania jego dóbr osobistych poprzez nieludzkie traktowanie w Areszcie Śledczym w S., to w ocenie Sądu, powód w toku powyższego postępowania nie wykazał, aby fakty takie miały miejsce, a to na nim zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodów określony w art. 6 kc obowiązek ten spoczywał.

Podsumowując, stanowisko powoda w sprawie i zgłoszone przez niego zarzuty należy uznać za bezzasadne, co wynika zapewne z błędnego przeświadczenia powoda o warunkach bytowych panujących w Aresztach Śledczych i Zakładach

Karnych. Sąd z tego względu na marginesie wyjaśni tylko, że zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego. Wynika to wprost z art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. z 1977 r., Nr 38, poz. 167 i 169) i z art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r., stanowiących, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Przytoczone zasady norm prawa międzynarodowego na gruncie prawa polskiego wyrażają art. 40, 41 ust. 4 i 47 Konstytucji. Naruszenie godziwych warunków lub niedozwolone traktowanie osadzonych zachodzi tylko wtedy, gdy osiągnie minimalny poziom dolegliwości wykraczający poza nieuchronny element cierpienia i dolegliwości związany z wykonywaniem danej kary. (Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 30 października 2012 r.).

P. L. w niniejszej sprawie nie uwzględnił w swoich zarzutach, że przebywanie w Areszcie Śledczym w S. było ściśle powiązane z popełnieniem przestępstwa w związku z czym, co oczywiste, warunki bytowe nie muszą odpowiadać wszystkim potrzebom komfortowym osadzonych. Niemniej jednak bezsporne jest, że warunki osadzenia muszą być humanitarne i odpowiadające godności ludzkiej. Sąd nie dopatrył się jednak żadnej krzywdy w dobrach powoda z tego tytułu. Powód nie wykazał, aby zgłaszał uwagi, skargi lub wnioski w przedmiocie okoliczności podniesionych w pozwie do administracji Aresztu, więc brak jest też podstaw, do stwierdzenia wystąpienia zaniechań ze strony pracowników i funkcjonariuszy Aresztu. Oczywistym zaś jest, że pierwszym adresatem takich uwag powinna być administracja Aresztu, a dopiero po wykazaniu ich beczynności w tym zakresie, konsekwentnie skierowanie sprawy na drogę sądową.

Podsumowując przeprowadzone rozważania stwierdzić należy, że z dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń nie wynika, aby w stosunku do powoda naruszono jakiegokolwiek obowiązujące normy prawne, w szczególności przepisy Kodeksu karnego wykonawczego oraz rozporządzeń wykonawczych. Ponadto, ustalone w toku postępowania warunki osadzenia powoda nie wskazują na to, aby osadzenie powoda w tych warunkach naruszało jego dobra osobiste, a w szczególności godność. Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonywana wyłącznie według indywidualnej wrażliwości zainteresowanego, lecz musi mieć charakter zobiektywizowany. Należy zatem wskazać, że powód nie wykazał, aby zasadne było jego odczucie, iż warunki osadzenia w Areszcie Śledczym w S. naruszały jego dobra osobiste.

Z uwagi na powyższe oddalenia Sąd oddalił powództwo powoda w całości.

Sąd uwzględnił wniosek pełnomocnika powoda o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu i w oparciu o § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu ustalił, że koszty te wyniosły 3.600 zł. Kwota wynagrodzenia podlegała powiększeniu o kwotę podatku od towarów i usług oraz o poniesione przez niego koszty korespondencji w wysokości 59,60 zł. Sąd miał bowiem na względzie, iż koszty pomocy prawnej nie zostały uiszczone przez powoda w jakiegokolwiek części, dlatego orzekł jak w pkt 2 wyroku.

SSR Dagmara Gałuszko

Sygn. akt I C 1069/13

Dnia 28 sierpnia 2018 r.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować;
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. stron;

3. akta z wpływem lub za 30 dni.

SSR Dagmara Gałuszko